

Uz 20. gadsimtu atskatoties:
no Kārļa Baloža līdz Lindonam Larušam

Manfrēds Šneps – Šnepe

Dr habil sc ing

4.apr. 2014.g.

О социально справедливом государстве:
от Карла Баллода к Линдону Ларушу

*Mēs varmācības troni grausim,
Grūs netaisnība, trūkums skarbs.
Mēs jaunu pasauli sev celsim,
Kur valdīs taisnība un darbs.*

Internacionāles himna

Visu savu nemierīgo mūžu Kārlis Balodis (1864-1931) savās domās un darbos „cēla” laimīgu nākotnes valsti.

Labklājībā cilvēks dzīvo ilgi: 1898

Jau agri – 34 gadu vecumā - Kārlis Balodis saņēma augstāko Pēterburgas zinātņu akadēmijas balvu - Lielo zelta medaļu par Krievijas iedzīvotāju demogrāfiju.

Baltijas guberņās tad bija lielāka labklājība, nekā Prūsijā, un tā tuvojās Francijas rādītājiem.

Papildinot šo darbu ar Vācijas datiem, Kārlis Balodis sagatavoja doktora disertāciju «Die Lebensdauer der ländischen und städtischen Bevölkerung und die mitblere Lebensdauer in Stadt und Land» un aizstāvēja to Berlīnes universitātē 1899. gadā.

Valsts	Laika periods	Vīrieši	Sievietes
Krievija	1867—1890	27.3	29.4
Baltijas guberņas	1880—1883	39.1	42.7
Prūsija	1881—1890	37.6	40.7
Bavārija	1881—1890	34.9	37.9
Francija	1882—1886	41.6	44.4
Anglija	1881—1891	43.7	47.1

Dzīves ilguma prognoze Eiropas valstīs XIX gs. 2. pusē.

1898. gadā K. Balodis (ar pseidonīmu *Atlanticus*) izdeva grāmatu “*Der Zukunftstaat*”

„Valstij jā rūpējas par tiem līdzekļiem un ikdienas patēriņa priekšmetiem, kurus var ražot lielos uzņēmumos un kur ražošanas procesu var viegli kontrolēt strādnieki un citi nākotnes sabiedrības locekļi.

Lai saražotu dzīvei nepieciešamo, kā arī lai apmaksātu īpašniekiem izpirkuma renti, pietiks ar piecu-sešu gadu «valsts darba klausību» visiem vīriešiem un sievietēm, pieņemot, ka saglabāsies esošā darba intensitāte,” –

tā K. Balodis formulē „Nākotnes valsts” pamatdomu.

“Nākotnes valsts” Krievijā: 1. mēģinājums – 1905-1906

Piektā gada revolūcijas laikā “Nākotnes valsts” kļuva par Revolucionāru rokasgrāmatu: to izdeva 6 vai 8 reizes.

Balodis izdeva “Nākotnes valsts” īso kursu „Marksisms vai visaugstākās ražotspējas sabiedrība?”

Valdības vajadzībām izdeva „Krievijas tekošie ekonomiskie jautājumi”. Kā jāpārkaroto Krievijas finances, lauksaimniecība un rūpniecība.

Tai laikā Balodis saņēmis piedāvājumu iet Sergeja Vites valdībā, bet ... premjerministru S. Viti atstādināja, un izjuka arī Baloža plāni.

Ebreju valsts Palestīnā: 1906—1918

1906. „ Dodiet ebrejiem viņu izredzēto zemi Palestīnu, un ebreju jautājums atrisināsies vismierīgākā, visām Eiropas tautām vispieņemamākā veidā”.

1918. g.sākumā *Berlīnē* dibināta Palestīnas komiteja ar Berlīnes univ prof K. Balodi priekšgalā.

„Palestīna kā ebreju izmetināšanas teritorija”.

Izraēlas nākotni noteica Anglija - Balfūra Deklarācija, Anglijas cionisti ar Haimu Veicmanu priekšgalā.

Šodien Baloža plānus atcerās tikai sakarā ar ekopilsētu projektiem.

Vācijas socializācija: 1918—1923

1918. gada novembrī Vācijā notika revolūcija.

K. Balodis gatavo jaunu “Nākotnes valsts” izdevumu. Sociālistu valdība dibina Vācijas socializācijas komisiju, kur darbojas K. Kautskis, R. Hilferdings, J. Šumpeters, K. Balodis un citi.

1919. gada 15. febr pirmais socializācijas komisijas dokuments –par ogļraktuvēm.

1921. gadā publicēja grāmatu „Restitūcijas jautājums un tā būtība” (Berlin, 1921), 1923. gadā „Brīvas ekonomikas bankrots” (Jena, 1923), kur pamatoja valsts iejaukšanos ekonomikā, lai glābtu Veimāras republiku no bankrota.

“Nākotnes valsts” Krievijā: 2. mēģinājums – 1920-1926

Kārļa Baloža “Nākotnes valsts” - paraugs GOELRO plānam.

1921. gada 22. febr „Pravdas” rakstā „Par vienotu saimniecības plānu” Ļeņins apgalvo: „Lai novērtētu GOELRO darba diženumu un vērtību, atskatīsimies uz Vāciju.

Tur līdzīgu darbu veicis kāds zinātnieks Balodis”.

”PSRS tautsaimniecības bilance 1923.-24”.

“Nākotnes valsts” atstāstījumam veltītas 8 lielformāta lapp.

Баланс народного хозяйства Союза ССР 1923-1924 года.
Под ред. И.И. Полова // Груды Центрального
Maskavas Universitātē darbojies seminārs „Ballodiana”.

статистического

управления, том XXIX, М., –1926.

Latvijas projekts-1: kolonijas Brazīlijā 1889-1891

Latvijas projekts-2: par sociālismu 1918

1918. gada 22. decembrī Rīgas pilsētas 2. (Krievu) teātrī profesors Kārlis Balodis uzstājās ar priekšlasījumu “Latvijas izveidošana” (Individuālā un sociālā Latvija).

Vārdus „individuālā” un „sociālā” Balodis lietoja tādā nozīmē, kā mēs šodien „kapitālistiskā” un „sociālistiskā”.

Šodien daudzi atzīst, ka kapitālisma iespējas ir izsmeltas. To redzēja Balodis jau tad - pirms simts gadiem.

Линдон Ларуш «Физическая экономика»

Линдон Ларуш (род. 1922)

**По Ларушу, в социально справедливом
государство отвечает за производство
товаров и услуг в объеме законом утвержденной
«потребительской корзины»
для всего населения страны**

Предложения Л.Ларуша и К.Баллода
вполне созвучны.

Разве лишь непривычно звучит предложение
Баллода о государственной трудовой повинности.

.

NIKOLAJS BALABKINS
MANFRĒDS ŠNEPS

**Kad Latvijā
būs
labklājības
valsts**

**Tautsaimnieks
Kārlis
Balodis**

Rīga «Zinātne» 1993

*Манфред
Шнепс-Шнеппе*

**НЕМЦЫ
В РОССИИ**

Mūsu uzdevumi

- Celt godā Baloža vārdu demogrāfijā
- Celt godā Baloža vārdu Izraelas vēsturē (Palestīnas komiteja)
- Celt godā Baloža vārdu Vācijas vēsturē (neatkarīgie soc-dem, Vācijas socializācija)
- Pārrakstīt „Latvijas saimniecība pie spējīgas un pie nespējīgas valdības” ar šodienas datiem un darbiem.